

KEMENESALJA

Megjelenik minden vasárnap reggel.
Előfizetési ár: negyedévre 2 pengő, félévre 4 pengő,
egész évre 8 pengő.
Hirdetés díja előre fizetendő.

POLITIKAI LAP.
Felelős szerkesztő és kiadó:
DINKOREVE NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadói hivatal:
Dinkoreve Nándor könyvnyomdája Cselekményi út 10.
Ide intézendők a szerkesztői részre illető közlemények,
hirdetések és minden-mű pénzületek.

Kik és hogyan kaphatnak olcsó építkezési kölcsönt?

Wekerle pénzügyminiszter jóváhagyta a harmincmillió lakásépítési kölcsön folyósítási feltételeit és ez már meg is jelent a hivatalos lapban. A hirdetmény részletesen szabályozza a kölcsön kérésének, folyósításának és általában a tisztviselői lakásépítések módjait. A hirdetmény szerint kölcsönt kaphat az a közalkalmazott: 1. aki beépítésre alkalmas tehermentes telekkel rendelkezik s ennek már telekkönyvi tulajdonosa, 2. aki készpénzzel vagy kifizetett építési anyaggal rendelkezik a tervezett építkezés összes költségeinek ama részével, amely a nyújtandó kölcsönön felül szükséges, 3. végül a kölcsön törlesztésére megfelelő biztosítékot nyújt. Az ideiglenes alkalmazottak, valamint lakbert nem élvező közszolgálati alkalmazottak kölcsönben nem részesülhetnek.

A hirdetmény intézkedik a kölcsön igénybevételek módjairól is. A kérvényeket az igényjogosult közszolgálati alkalmazottak és nyugdíjasok a népléti miniszterium kebelében működő Lakásépítési Állandó Bizottságnál (Budapest, I. Lánchíd utca 2. III. 35.) beszerezhető jelentkezési ív kitöltésével ugyanott terjeszthetők elő. Ez a jelentkezési ív két példányban töltendő ki és csatolni kell hozzá: 1. az építési zárandékolt lakóház szabályszerű méretjelzésekkel ellátott tervrajzát százas léptékben két példányban. 2. Az építési részletes költségvetését két példányban. 3. A beépítési zárandékolt telek hiteles telekkönyvi kivonatát egy példányban. 4. Az építendő lényeges, vagy nyugdíjas közalkalmazotti minőségét bizonyító szolgálati bizonyítványt. 5. A beépítendő telek nagyságát és forgalmi értékét igazoló helyhatóságibizonyítványt. 6. Helyhatóságibizonyítványt arról, hogy megkezdte az építkezést a kérelmező vagy sem. A jelentkezési ív első példánya 1 P. 60, a mellékletek 16 filléres okmánylappal látandók el.

A LÁB hirdetményének második fejezete a hitelviszonyok részéről építkezésekről szól. Építkezési kölcsönrel támogatható a közalkalmazottak, illetve a nyugdíjasok által az ország területén bárhol tervezett minden új építkezés, amely lakás céljaira alkalmas. Kölcsönt azonban nem engedélyeznek a már teljesen befejezett építkezésekre, házak vásárlására, villák, nyaralók, vagy üdülőházak építésére. Az építendő mindenütt beszerezhető az anyagot és szabadon választhatja meg a vállalkozót, akivel építtetni akar.

A bizottság által megállapított kölcsön névértéke a hatóságilag igazolt telekérték és a bizottság által megállapított

összeg építési költségek együttes összegének legfeljebb 60 százaléka erejéig terjedhet, a tiszta építési költségek tiz százalékát felemelt összegét azonban semmiestre sem haladhatja meg. A már korábban megkezdett építkezés esetében csak a befejezéshez feltétlenül szükséges munkálatok erejéig engedélyezhető építési kölcsön.

A megállapított hitelkereten belül az egyes igényjogosultak csak olyan összeg után részesíthetők kölcsönben, amelynek törlesztésére lakáspénzük elegendő, vagy amelynek Tedezésére megfelelő jövedelmet hajtó ingatlan, vagy bankgaranciát ajánlanak fel. A pótbiztosítékul felajánlott ingatlan másnak a tulajdona is lehet.

A bizottságilag engedélyezett hitel keretében az építkezési kölcsön végleges összegét a Pénzületi Központ, illetve a hiteinyújtó szövetkezet állapítja meg.

A hirdetmény negyedik fejezete a kölcsön biztosításáról szól. Építkezési kölcsön csak tehermentes ingatlanra, első helyen való jelzálogi bekebelezés mellett nyújtható, a kölcsön törlesztésének biztosítására ezenfelül az építkező lakáspénze kötelező. A pótbiztosítékképpen felajánlott ingatlanra a jelzálog ugyancsak bekebelezendő. Amennyiben a fedezeti szempontok megkövetelik, hiány vagy életbiztosítás kötelező. Az építkező tárgyaló szolgáló ingatlan elidegenítéséhez, vagy további megterheléséhez a hitelviszony tartama alatt a

Az engedélyezett kölcsön csak az építkezési munkálatok előhaladásához mérten, a már tényleg befejezett építkezési munkálatok arányában folyósítható. A kölcsön utolsó tiz százaléka csak az esetben utalható ki, ha az ellenőrzéssel megbízott hatóság igazolja, hogy az építkezési munkálatok teljes befejezést nyertek és a kivétel megfelel a terveknek és a költségvetésnek. A kölcsönrel való mindennemű visszaélés a hitelviszony azonnali megszüntetését vonja maga után.

Időközben kaptuk a hírt, hogy a nyugdíjkoros magánalkalmazottak is kaphatnak építési hitelt a fent már ismertelt módokat mellett.

Válasz a válaszra.

Mennyit keres a mentőautó.

A Cselekményi Hírlap múlt vasárnapi 40. számában egy cikk jelent meg „Beszámoló a mentő autóról” címmel. Ebben nem volna semmi különös, sőt elismerés illeti meg a körültekintő urat azért, hogy érdemesnek tartotta az adózó polgárokat a nagy eredményről örömmel értesíteni.

Azonban túllött a célon, mert a

beszámolót egyben támadásnak használta fel, ami elhibázott dolog, mert gondolhatta volna, hogy a támadásra választ kap. Nem nagyon érdemes ezzel a gyerekes felfogású támadással foglalkozni, de mert nehogy azt gondolja az illető, hogy most igen nagy dolgot csinált és ezzel végleg belémverte a szuszit, azért igyekszem tárgyalagos választ adni.

Még mielőtt tovább mennénk, visszautasítom a vadrízes hangot és hangsúlyozni kívánom, hogy én sohasem szoktam vadrízesen csónakázni, én mindig megmaradtam a trianoni pókhálóhátrókon belül levő hazai sikér vízekben még akkor is, amikor vad szelek fúdgáltak ebben a szegény hazában. De vadrízesen jár maga a cikk írója, amikor beszámoló helyett támadást intéz egy jóhiszemű és közérdeklő cikk írója ellen, ahelyett, hogy valóban beszámoló volna a mentőautóról.

De mivel a beszámoló csak félmunka, azért majd én kiegészítem azt. Ezt ismét közérdekből teszem.

Azt mondja a beszámoló, lásd 11. bekezdés, — mert eddig csak támadás — hogy a mentő autó eddig 1297 kilométert futott be és ezzel a befutással 441 pengő 20 fillért keresett. Diplomatikusan elhalgattja, hogy 100 kilométerenként 17 kg-ram benzint — nem motorkát — fogyasztott el = 220 49 kg-ram, a benzin ára kilogrammonként 57 fillér = 125 68 P. Ha tehát a hazonnak kimutatott 441 pengő 20 fillérrel leutálták a benzint

lagos haszonra 315 pengő 52 fillér. Csakhogy az autohoz mi adjuk a személyzetet, mi adjuk a garázst, a kenőanyagot, sok apró-cseprő egyéb itt fel nem említhető dolgot és ha ezt mind számításba vesszük és levonjuk, az eredmény egyenlő lesz a semmivel.

De mi lesz majd akkor, hogyha a kórházi orvos urak megúnják a most önként felajánlott ingyenes kiszállást. — mert tőlük sem lehet kívánni a végnélküli ingyenes munkát — akkor majd igen szomorú képet mutat a mentőautó beszámolója. Azzal meg ki törődik, hogy az autónak 46 a sorszáma, azt hiszem ez nem tartozik a beszámolóhoz.

Tovább megyek. Az autónak el kell magát is tartani. Ez azt jelenti, hogy tartalékot is kell gyűjteni, mert kopnak a gummik, elhasználódnak az alkatrészek, melyeket pótolni kell. Minden drága, ami a mentő autohoz kell. Drága az autópneumatik, drága minden, ami egy ilyen mentőautó berendezéséhez szükséges. Két hónap nem elég ahhoz, hogy megállapítsuk a mentőautó prosperitását.

A mindenkori szállakkeresés is jogos. Sőt kell. Aki a kritikát nem bírja, az ne legyen közszolgálati alkalmazott. Jogosan megkritizálják még az uralkodók cselekedeteit is, a minisztereket.

végig mindazokat, akik köztéren működnek. Ha pedig a kritika túllát a célon, ha a kritika olyan, meg hogy rágalmaz, van a mód arra, hogy a kritika íróját a sárba tette beperelje. Nem szálla keresés az, ha valaki megmondja az igazat: ha a nyilvánosság elé hozza a kritikus azt, amit nem tart a közérdek szempontjából jónak és helyesnek. Persze akit, vagy akinek cselekedeteit megkritizálják, azoknak nem igen szokott jólesni, de ez már így van és ezen nem lehet segíteni. A komoly ember nem szokott olyanokat írni, ami nem igaz, vagy amit bizonyítani nem tud. Tisztaban kell lenni az íróknak az írás súlyával, a más becsületével és a maga tekintélyével, jóhírnevével.

szüksége arra, hogy kérjen, hanem teljes önértéssel azt mondja, hogy a magyar ipar az utolsó esztendő alatt bekövetkezett fejlődés eredménye gyanánt a nagyközönség minden szükségletét legálább olyan jól és legalább olyan olcsó áruval tudja ellátni, fedezni, mint a külföldi. Ma már joggal lehet mondani, hogy

ki-ki saját maga érdekében cselekszik, ha magyar árut vásárol, sőt védekezik a maga, családja és hazája boldogulása ellen, ha kényyszerítő szükség nélkül külföldi árut vesz.

Budapest, IV. Veres Pázmány utca 8. Díjmentes árjegyzéke megjelent.

H I R E K.

Kinevezés. A Szombathelyi kerek-pénztár igazgatósága Vertes Gyula kerek-pénztár főtitkár-helyett a celidőzár főtitkár aligazgatóvá nevezte ki.

Tanítógyűlés. A kemesesajlai rom. kath. tanítói kör folyó évi október hó 14-én tartja rendes özi közgyűlést Csindomónkán a Záróban.

Az október 6-iki ünnepély. A 18-adi vértanúról megemlékező ünnepély a helybeli Ikn. bizottság október 6-án (hétfő) délután 3 órakor a Hő-ök Szobránál kezdett ünnepélyt rendez. Az ünnepély másra: 1. Hísekegy, jatszaja a fuvos zenekar 2. Varga Gy.: Ebesztő, szavalja Ihasz Olga polgári leányiskolai tanuló. 3. Emlékezésedmond Janossy Gábor országgyűlési képviselő. 4. Rudnyanszky Gy.: Hontelny, szavalja Rozsa Ida polgári leányiskolai tanuló. 5. Nyiljlatok ki gyászvirágok, énekel az állami polgári fiúiskola énekkara. 6. Szalay K.: Az aradi gólgótán, szavalja Frank István polgári fiúiskolai tanuló. 7. Himnusz, jatszaja a fuvos zenekar és énekel a közönség. Október 6-án reggel 8 órakor felekezeti szerint a templomokban istentisztelet. A delutáni ünnepélyre a helybeli hivatalokat, testületeket, egyesületeket és a hazafias érdektől nagyközönséget ezután hívja meg a rendezőség. A magyar vértanúk iránti kegyeletet mutatni ki azzal, hogy minél nagyobb számban veszünk részt az ünnepélyen. Kedvezőtlen időjárás esetén a delutáni ünnepély az állami polgári fiúiskola tornacsarnokában lesz.

Magyarországon ma minden főre évente 76 pengő értékű külföldi áru esik. Ez 70 000 munkásnak és 7000 tisztviselőnek biztosít kenyéret a külföldön ugyanakkor, amikor idehaza 55 000 munkanélküli kenyér nélküli nyomorog. Errel világoztat fel a »Magyar Hét« mely október 18-tól 26-ig tart.

Levante zászlóváltás Kemesesajlójában. Dr. Berzsényi Adam kemesesajlói földbírtokos-zászlót ajándékozott a kemesesajlói Levante Egyesületnek. Ezt a zászlót múlt vasárnap delután avatták fel igen kedves ünnepségek keretében. Az ünnepségek megjelentek a közeli falvak levantei, tölzölői, valamint a közönség nagyszámmal. Az előkelőségek közül egyházasberzsényi Berzsényi Jenő dr., Berzsényi Adam dr., koltai Vidos József koltai Vidos Daniel, Radó Kálmán, Gerlita Elek dr. főszolgabíró, és mások voltak jelen.

képviselő stb. Az ünnepélyt a Hísekegy éneklésével a levante énekkara nyitotta meg, majd Berzsényi Adam mondotta el tartalmas előki megnyitó beszédét, amintán Nagy Sándor ev. lelkész felavatta a valóban értékes és művészi kidolgozású jéher-selyemzászlót. Nagy Imre alsósági levante szavalta el Bujdosó Jánostól a »Fogadalom« című verset, Kovács János sőmjéni levante az »Utolsó magyart« Sajó Sándortól, azután dr. Berzsényi Jenő beszélt a levantekről és felkötötte a szalagokat a zászlóra. Ezután az ünnepély egyik kiemelkedő száma, az alsósági levantek irredenta tárgyu zeneszabadjakorlata következett, ami a közönség körében nagy tetszésre talált. A kifőzően sikerült ünnepély megrendezéséért a díszesert. Hári Lajos körjegyzőt illeti. Ugyancsak ő tartotta a záróbeszédet, végül pedig Fischer Vilmos vendéglőjében reggelig tartó táncmulatság következett.

A magyar kereskedő nem növelheti a gazdasági válságot és a munkanélküliséget a magyar áruk mellőzésével. A magyar kereskedő magyar árut kínál a magyar fogyasztóknak. Erre tanít a »Magyar Hét«, mely október 18-án kezdődik és 26-ig tart.

Csepőkőbarlangot fedeztek fel a budai határban. Miklósi János gyógyszerész a budai hegyekben levő telken, kőfejtés közben egy barlangszertő nyílásra akadtak munkásai. A Barlangkutató előkegység, néhány nap múlva Sebős Karoly és Futó András, az egyesület elnöke és főtitkára, meg is tekintették a barlangot. Már az első helyszíni szemle is sokat ígérő volt, ez alkalommal már körülbelül 40 méter mélységbe sikerült leereszkedniök s már ekkor látszott, hogy nagyrészt természeti kincse bukkanok, amely a feltárás nehez és hosszú hónapokig tartó munkáját feltétlenül megérdemli. Ezt minden tekintetben megerősítette a Kezler Huber vezetével indult második expedíció, mely már több hatalmas méretű kőremek szépségű termet fedezett föl, melyeknek legnagyobbika több mint 120 méter hosszúságú és 15 méter magasságú. A feltáró munkát természetesen tovább folytatja az egyesület s előreláthatólag meg sok meglepetést rejt magában a barlang.

Szilgony bűntelki a gázoló soffőrököt. Gázolás büntetével terheltek álltak a budapesti törvényszék előtt Csapagi József és Makai Lajos soffőrök. Makai egy csapásra két nőt párolt el, Csapagi József pedig egy férfi tiport össze. Makai másféltévi, Csapagi pedig hat hónapi börtönbüntetést kapott. Ezaukvál örök elvesztették hajlmai gázolóanyukat.

Szombathelyi képviselő-választás. A helybeli választás megkezdett szombathelyi kerület folyó hó 9-én választja meg képviselőjét. A mai napig csak egy jelölt van Kiskos István személyében, akinek a megválasztása — ugy látszik — egyhangú lesz, mert ellenjelöltje nincs.

Lezállították a közalkalmazottak fizetését? Olyan hírek terjedtek el és komoly lapok is foglalkoztak azzal a hírrel, hogy a kormány felszámítani készült a közalkalmazottak fizetését. A hír nem bizonyult valósnak, de nincs kizárva, hogy bekövetkezik, mert hogy a levél nem mozog, ha nem fúj a szél.

Budapest főváros összes tisztviselői fizetésük egy százalékáról lemondtak és ezt az összeget nyomormenthító akció rendezésre bocsátják. 68 ezer pengő jut ebből a nincstelenek felségélyezésére.

Szinielőadás. A 356. számú Kapisztrán cseresz-csapat a tegnap este tartott szinielőadását — a Garabonccs című 3 felvonásos zenés buhózatot — ma este 8 órakor megismétli, mérsékelt helyarok mellett.

Kapával lövötte feleségét. Varga Gyula pápai földmives kicsalta feleségét a krupli-földre és ott kapával többször fejbeverta. Az aaszony még aznap éjjel a pápai közokrházban meghalt. Varga a tett elkövetése után legkövet nyelt, de gyomormosást végeztek rajta, így annak nagyobb baja nem történt.

Tanítógyűlés Magyarországon. A kemesesajlai ev. tanítók egyesülete múlt szerdán tartotta ezévi rendes értekezletét Magyarországon. Az istentiszteletet Weisz Vilmos kemesesajlói lelkész tartotta. Ugyancsak ő osztotta ki az ünnepes beszédét is.

folyt le a
kari ügyel
földbirt

A
utal
Ha n
lesz ma
tanítja
kezdődik

ankai
röviz sz
a gondol
kórházi ki
a Ferenc
neuraszter
szonyokn
és béti-zli

autó tulaj
utasi
auto
uta- csak
halaltól,
autoból.

Teje
kolás gy
genysor
kezdve nap
egy személy
a tehetsé
befizetne

mőcsfal
leszügy
e-ó az
rovarok
propagand
földmivelt
gyümölcs
zón elej
sikerült
most őss
és legzet
ellen.
két any
szertit
tezni, de
kestaralun
egyszeri

azé,
legjobb
néző i
lefoyasat
Erő leg
tagadja,
nem é
nem lehet
mergaur
Amerikab
ben
Interju a
dabárt ir
Sándor
Szinházi
Ince
rengeteg
Szinházi
Dreyfus
ezenkívül
novellák
mellekét
Élet új
előfizet
VI. Aradi

sunk a t
akarja a
kezdődik

Fel
dozói
A
nek egyik

rium gondolkodni kíván arról, hogy az ország hussertés-tenyésztő birtokosai alkalmazottaitak a hussertésapolás, takarmányozás, nevelés és hizlalás körüli teendők teljes ellátására az így alakra megfelelően berendezett és felszerelt pápai m. kir. mezőgazdasági szakiskolánál rendszeres, egyelőre negyhetes gyakorlati tanfolyamon kiképeztessek. Így gyakorlati tanfolyamok Németországban több helyen állandóan tartatnak és szép eredményt értek el. Ennek bizonyítéka a nemet hussertés-tenyésztés és hizlalás pe da nélkül álló erőteljes fejlődése. A Németországban szerzett tapasztalatokat felhasználva és a hazai viszonyokhoz alkalmazva, a harmadik sertesgondozói negyhetes gyakorlati tanfolyama a pápai m. kir. mezőgazdasági szakiskola hussertés-tenyésztéssel foglalkozó tanegységében 1930. november hó 1-től 28. napjai között fog tartatni.

A tanfolyamra felvételnek hussertés-tenyésztéssel foglalkozó gazdák és gazdasági alkalmazottak (sertésapolók, kanászok).

Részvételi díj 40 (negyven) pengő, melynek ellenében a résztvevők előkészítést, lakást, világítást, fűtést kapnak. Továbbá gyakorlati és elméleti kiképzést nyerne a hussertés-tenyésztés körébe vágó ismeretekről.

A tanfolyamra való felvételért a pápai m. kir. mezőgazdasági szakiskola igazgatóságához kell folyamodni. A felvétel iránti egyszerű kérvényhez mellékelni kell a folyamodó keresztlevelét. A kérvény benyújtásának határideje 1930. október 10.

Tekintettel arra, hogy a tanfolyamra az alapos egyéni kiképzés lehetősége miatt csupán 12 résztvevő vetetik fel, ajánlatos mielőbb folyamodni. A részvételi díjat a tanfolyam megnyitására, 1930. november 1-én kell a mezőgazdasági szakiskola penztárába befizetni.

A tanfolyamra felvételre tartoznak pontosan megjelenni, a gyakorlati munkákban résztvenni, kellő mennyiségű feherneműt, munkaruhát magukkal hozni.

A tanfolyam vizsgával nyer befejezést és a résztvevők a tanfolyam sikeres elvégzése esetén biz. nyitványt nyernek.

Szűreti mulatság. Ma délután Alsócsana a Somogyi-féle vendéglőben szűreti mulatság tartatik a Levante Egylet javára. A szűretől délután 4 órakor vonulnak fel a mulatságra.

Halálhír. Öv. Brghoffer Ferencné helyben lakó, 68 éves korában meghalt. Temetése pénteken délután ment végbe. Nagy résztvevő közönség kísérte a temetés útjára, a temetőbe az Öreg Brghoffer-nél, ahol elvázáraként át szorgokodott a sírok gondozása körül.

18 éves intelligens, teljesen árva leány állást vállalna gyermekek mellé, vagy olyan jobb családnál, ahol családtagnak tekintenék. Nem annyira a fizetés fontos, mint a jó bánásmód, meleg otthon. **Kopácsy Annuska Szombathely Fűrdő-utca 8.**

Elhunyt hozzátartozójának Minden-szentekre már most rendelje meg a sírkövet **Singer Mihály kőfaragónál Celldömök, Sagi-utca 25,** ahol mindenféle márvány és gránit sírkövek, egyszerű és díszes kivitelben olcsó árban kapható

Görög párba Budapestben. Görögországban ugyancsak tilos a parhazózás és akit rajta csipnek, igen súlyosan büntetik. A súlyos bűntettől való félelem volt az oka annak, hogy két görög ur eljött hozzánk és itt intézkét el a dolgukat. Pisztoly parhajt vartak, melyben egyikük sem sebesült meg.

Hindenburg 83 éves. Mult csütörtökön ünnepelte meg 83-ik születésnapját Hindenburg német katonai vezető elnök.

Ujfajta adóbehajtás. Nálunk is leleményesek az adóbehajtásban. Itt is kitaláltak sok mindent, hogy az adókat beszedjék. Ezt a célt szolgálta a boletta is. A románok most azt találták ki, hogy az iskolába járó gyermekek végbizonyítványát csak annak a gyermeknek adják ki, amelyiknek a szülője igazolnia tudja, hogy nincs adóhátrélt.

A legolcsóbb elemi iskolai tankönyv. Jókai Mór fehérszakállas arca és jóaság szemének pillantása elevenedett meg mostanában a kis iskolás gyermekek előtt — unokájának művészi keze nyomán. Pesti Mása eredeti a meglepően gazdag tartalma

vasókönyvek, amelyből néhány nap óta igazgyörségségei tiszta mindenféle az elemi iskolák felső osztályaiban. A maguk gyermekkorának szerény és egyszerű tankönyveire visszaemlékezve, csodálatl adóznak gróf Klebelsberg Kuno kultuszminiszternek, kinek nagy koncepciója alkotta munkája népoktatásunk fejlődésének mind-egyre emelkedő pályáját kijelölte. Elvezette lapozgatunk a magyar gyermekek remeke készült új olvasókönyvben s örömmel látjuk benne, hogy elemi népoktatásunk a legjobb úton halad. Régi hibákat és költöket mellett Lőrinczy György, Rakosi Jenő, Gyóni Geza, Feszty Árpádne, Móricz Zsigmond, Gyallay Domokos, Trocsányi Zoltán, Gyúrfly István, Moricz Pal, Papp-Vary Elemérrel nevelés s a magyar népköltés legzebb alkotásaival találkozunk ebben a gyűjteményben. A könyv rajzai Barabás Miklós, Benyóvszky István, Dák-Ebner Lajos, Feszty Mása, Garay Akos, Juszkó Béla, Kőszegi Béla, Márton Lajos, Monácsy Mihály, Nagy Sándor, Pataky László, Perely Imre, Zichy Mihály, valamint népművészetünk legjava munkái közül vannak öszefoglalva. Harom pedagógus Angyal János, Fekete József és Galla Endre lelkes szorgalmának és hozzáértésének bizonyítéka ez az olvasókönyv, amelyet valamilyen hasonló célt szolgáló tankönyvről olcsóbban bocsátott közre a Franklin Társulat. Helyes kiadói észreke vall s a szülő és tanító társadalmá részéről elismerést érdemel a Franklin Társulatnak az elhatározása, hogy a népokola felső két osztálya számára, ahol a legzegegyebb gyermekek fejezik be iskolai tanulmányait, a díszes kiadványát minden más V—VI. osztályú olvasókönyvről olcsóbban hozza forgalomba. A kiadók könyvere komoly nemzeti hivatás van: megismerteti és megszereteti a magyar nép legzegegyebb rétegeivel mindazt a szépet, amit magyar elme és magyar művészke alkotott. Öt évi lelkiismeretes munka után nyert befejezést Angyal János, Fekete József és Galla Endre ötkötetes olvasókönyvsorozata, melynek első kötete immár ötödik éve vezetgeti erős magyar hittel a magyar gyermekeket egy szebb jövő felé.

A Magyar Hét célja a magyar teremtés védelme. A Magyar Hét október 18-28-ig tart.

Ungváry László Faiskola Rt. Cegléd-Budapest díjmentes képes arnyékeke megjelent. Budapesti cím: IV. Veres Pálné-u. 8.

Schöpplin Aladár — Földi Mihályról. Abból az alkalomból, hogy a modern magyar regényírás egyik legkomolyabb reprezentánsának, Földi Mihálynak művei gyűjteményes kiadásában, a Franklin-Társulat kiadásában megjelentek, a magyar irodalmi élet vezető kiválósága Schöpplin Aladár felszólításunkra a következőket írja irodalmunknak e mindenképp jelentős eseményéről: — Amit Földi Mihály elmond, azt mindig érzékelteti, alig van könyvben elvontas, minden emberekben és eseményekben keresztül látunk. Kevés, de biztos vonallal rajzolja ki nemcsak a főalakot, hanem a többi alakokat is. Az író érti a módját, hogy kell a kölső körülmények rajzával, az embereknek egymáshoz viszonyba hozásával, az atmoszféra megteremtésével szuggesztív hatást elérni s ezt az elbeszélés hangjával és tempójával folyton ébrentartani. Megmutatja a magyát, melyből a lelki motívumok kicsiriznak, megmutatja, hogy önék. terebélyesednek ezek végtészeren tragikus erőkké, de amellott folyton számotartja az emberek mindennapi praktikus viszonyait is, azt, hogy miáltal bennük végzetes dolgok érlelődnek, közben végzik a rendes munkájukat, esznek, isznak, alsznak, másokkal beszélgetnek: benne élnek az élet egy bizonyos sodrában. Ha az író ennek a tükért tudja, akkor mellékessé válik pszichológiájának hiytálói volta, el tudja hitetni olvasójával a hibetetlen dolgokat s el tudja hitetni a valóság területén messza-tel, fantasztikum birodalmába. Az elbeszélés

titokzatos adománya ez. A magyar olvasók akik a nyilatkozat nélkül is rég megalkották a maguk véleményét Földi gazdagi regényírói cevejéről s akik lekedvesebb írók közé sorozták Földi Mihályt, bizonyára örömmel látják ennek az impozáns regénysorozatnak a megjelenését és könyvek között helyet adnak a fiatal magyar irodalom e kiért, tehetséges, mindig érdekessé és értékeset adó reprezentánsának.

Tisza Kálmán. Politikai és publicisztikai tanulmány. 32) Iria: Mócsay Tamás.

Amig a magyar ember izleében és szokásban megmaradt e mellett a régi egyszerűség mellett, addig meg volt a sorsával elégedve. Az egyszerű életzűkéséget könnyen ki volt elégíthető, azontul pedig gazdagság és szépség csak viszonylagos fogalmak voltak. »Mindem az igényektől főgg, melyet az ember az élet irányában formál, — mondja Mócsay Lajos — ismerjük a carnóci bojtar dalat: »fízetésem víz forint husz karajár, magél rőből egy bojtar.» Igaz, hogy csak a falujában ékezett olcsón akkor is a magyar ur, a falujában, ahol ősi kuriajában öszefutnak azok a szálak, melyből együtt a történelem lesz, a végezt titokzatos vetélőjével, az idők szővőszékén») kuriaja nemcsak vendégszerető otthon nyújtott a nemes ur politikai barátainak, hanem lapjai és könyvei révén állandó öszekötötésbe állvan, az országazellemi gócpontjait — hasznos eszmecsereket színteret is.

A Tisza korszakban az olcsóság már felváltotta a drágaság és a luxusárkenyefe főleg a fővárosban, a százados fátlól körtőlvt ősi udvarházakból mégis akkor kezd legerősebben felszárnyalni a vágycokzás a főváros drága világa felé. Szolgálat a birtokos nemesség mentességél, hogy az országgyűlés ott tartott és a birtokos nemesség a képviselőség vállalása alól nem vonhatta ki magát, ő volt a nemzet gerince, nem volt, aki ott őt helyettesíthette volna. A német vagy zsidó eredetű városi polgaraság ugyanis csak mint nyáj jött

közellet terén, mivel nemzeti érdek és műveltségének hiánya sem a keznyezésre, sem a biralatra nem képes-tette, a paraszt csak vérrrel és verejéttel tudta hazáját szolgálni, de gondolatlalt és akaratlalt soha. A drága pesti tartózkodásában azonban a nemes ur a penzt megzerezni nem tudta és eladósodott. Azzal vigasztalta magát, hogy a kardot vagy a pennát nem lehet átmenet nélkül a rőffel felcserélni! Ez igaz volt, de azt is el kellett visznem ismerni, hogy a rőfos boltot elég hamar fel lehetett az uri kastélylalt akkor cserélni és a Tisza korszak alatt fel is cserélték azt a rőfosok elég szép számmal. Antiszemilizmuszt azért es sem váltott ki a magyarokból, annak hullámái csak egyszer ösaktak fel (a tiszaszarlai vérvád) idején, de csaphamar előlték azután is. A nemesi birtokokat egyébkent akkor se mind zsidók vették meg, sokat megvettek belőlük a magánosok és parasztok is. Ez új hibizománnyok egy része középbirtokot szerzéséből letessűt, a parasztszerevények jó része is innen veszi eredetét, hiszen például Berettyóújfalun határában 1854-ben 75 birtok volt nemekes kezében, reá 40 esztendővel már csak őt s a hiányzó hetvenet mind a helybeli kisgazdák vásárolták ösze.

De bármiként álljon is a dolog, még jó szerencse volt, hogy a Tisza korszakban nem ment tönkre az egész birtokos osztály és viszont, hogy már nem kizárólag a birtokon alapult a nemesség hatalma és szerepe, hanem a vezető osztályhoz hozzátartozott ebben az időben már a régi nemességnek megyei és állami szolgálatba lépett vagyontalan része is

1) Mócsay Lajos: »A régi magyar nemes.«
2) Mikszáth: »Egy különös házasság története.«
3) Ennek a történetét részletesen megírta Eszter Károly, »A nagy pör« c. művében.

Es a rész a jövőt kereső tekintetet erősebben mélyesztette bele az élet tükrebe, mint apáit, akik csak a pusztulásba száguldó negyeshatodik porfelhőjét nézték s abban nem fedezhettek fel semmi reménytápláló tünetet. Nem minden osztály volt ezzel így. A mágnás meccpiliantabbta a porfelhőben jószágigazgatóját, ki a dobrakerült birtokot hitbizomány alapításához ajánlta fel neki; a városi polgár helyére lépett pintokrata is észrevette benne mosolygó ügynököt, ki buzgósággal törekszik megbízója kezére juttatni a dominiumot; és a parasztnak is feltonhetett e felszálló porban pirospozsgás előjáró komája, ki az eladó birtoknak legaiább a legelőjét szeretné megkaparítani községe számára, a nemes ember azonban nem láthatott most vérenek pusztulásában, mint az idők változásának kegyetlenségét. A pusztulásba indult, vagy a pusztulást szemlélő nemes ember egyaránt annak a kornak a nyulanyai között serkent ifjua ugyanis, amelyben Magyarország nemzeti vagyona meg kizárólag az örökös földbirtokok összességéből állott s. melyben csak az volt az ur, akinek ilyen örökös földbirtoka volt. Nem csoda tehát, ho reménytelenül állott a világban közöttük az, kinek elszórt a birtoka és ha elment Tisza Kálmánhoz kiönteni lelkének keserűségét, elpanaszolni sorsának kielleneségét! Tisza tudja jól, hogy barátja azért jutott e sivar sorsra, mert liberális, ideánista és vendégszerető volt — és eszébe jut, hogy milyen langoló lelkesedéssel küzdött ez a sorsüldözött magyar ur a szabadlívó eszmék diadaláért, áldozatul dobva vagyonát a nemzeti fejlődés oltárára és milyen vitézül hűtelt a vért a szabadságharcban a magyar becsületért. De emlékeiben él az a szíves jóindulat is, és az a jólelkűség és meleg kedély is, mely a vendéget fogadó gazda szeméből feleje sugárzott, ha őt meglátogatta. Bizony: önző, szűkebbül, barátság iránt érzékeny ember nem képes mindezekre — gondolja magában — és ahogy ezt elgondolja, már mélyen meghatódik. Amikor pedig látja keserűségtől kifacsart könnyeit és hallja legázolt igazai miatt hűgéséit annak az embernek, aki nem ismerte eddig sem a nagyurak gőgjét, sem a mob durvaságát és aki nem a könyökével vert magának utat sokrétű felretaszigaiba, hanem a tömegek feje fölött szaladt a szárnyain, akkor a generális már szaporabban kezd pislogni és csak a száva marad hideg. A szíve melegebb lesz és az exföldesurat elfolytat valami hivatalba. De nem annyi évnyi zűz-viharvezér pengős jövedelmével járó lónc vagy Beszkárt igazgatósága, hanem a földműveléshez, vagy a jobbtorstéhoz beölelnek. Az új nemzedékkel már masként áll a dolog. A' vözt földesur — most új hivatalnok — midőn fekküldi fiatjogának Pestre, figyelemzet, hogy ott majd megmutatják neki a boldogulás útját az o' volt kedves képviselőltársai, a jogi fakultás új kapacitásai; Kerkapoly Károly, Vecsey Tamás és Pulszky Agost. Ezek erőknek egyetlen atomját sem merítették nemsi származásuk kegyelméből, mégis sokra vitték az elheto, mert elűtöttek nemcsak a munkát megvető nemes társaitól, hanem hivatali-előjáróitól; a nemet eredetű nyárspolgároktól is, akik kávémerészekben szokták eltraescolni minden idejüket! Nemcsak abban különböztek ezektől, hogy nagy tudású, ékes szavú, széles látókörű férfiak voltak, országos csengésű névvel és jelentős társadalmi kohyal, kiket tagjaiként tisztelt egyházak kormányzata, a parlament és a Nemzeti Kaszinó; — hanem iókeppen abban, hogy olyan szárnyalásra képesek lettek és teremő lelkiségük volt, mint a nemzet vezető és lennartó oszlopainak az ébredés korszakában. Ez különbözte el őket leginkább a maradiaktól, mely alatt azonban nem csupán a fentebb említett alacsony rőptű nyárspolgároknak minden újítástól való iszonyára és nem csupán a parasztság öbzésének irizatos, kesere gondolunk, hanem a nemesség ábrándos visszamerengésére is, amelynél az egyéure vezetsebb irányzatot nem ismerünk. Az új jogtanárok felfogását sem a visszamerengés, sem a felfogatás, hanem a magyar jövőnk keresésének akaratával és gondolatlatl való szolgálatá töltötte be. Különösen Vecsey Tamás tartotta ebben az új nemzedék lelkében annak a tudatát, hogy a fejlődés nemcsak rombol,

Négy szó! Négy szó! Négy szó!
DISKAY
MEGŐRÖKIT SZÉPIT FIATALIT.
 Vesse jól emlékezetébe e négy szót és Budapesten el ne feledje fölkeresni e közkedvelt mester műtermeit, hol a
legjobb anyagot legművészebb kivitel legmérsékeltébb árakat
 kapja s hol **FÉNYKÉPNAGYÍTÁSAIT** posta útján beküldött képek után is gyorsan és élethűen elkészítik.
MŰTERMEK:
VII. Rákóczi-ut 74. sz. **II. Zsigmond-u. 36. sz.**
 Magyar Divatcsarnok házában Lukács fürdővel szemben
 Telefon József 35.—89. Telefon Automata 517.—40.
 E lap előfizetői 25% kedvezményben részesülnek. Ezért e szelvényt vároja ki és rendeléséhez mellékelje.

de épít is és ő figyelmeztette az ifjuságot arra, hogy a régi, nemesi felegásnak egész berendezése a most formáihoz igazodit, annak a hagyományával van telve, nem tudhat tehát a jelenleg megbirtokozni. Ne tekintőnk tehát — így szölt — folyton hatra a vigasztalan sötét éjbe az opiumszivok tragikus eszméletlenségével, hanem előre, hiszen ma már nemcsak az az ur, akinek örökös földbirtoka van, hanem az is, aki a nemesi előjogok helyett polgári babérokert küzde fedhetetlen jellemmel és törhetetlen lélekkel halad az élet rögös útjain! Az új nemzedék vároiban ilyen felegással lépett eleipályára s azon becsületet is valott.

és gyümö-cstermelést, aztán egész Ausztrint Nemetsország és Olaszország hozzáuk közrelebe- e-6 részeit hussal ellátó állattenyésztést, állat és borkereskedést és azoknak iparágait.
 (Folyt. köv.)

c) A városi polgárság.
 Amikor altáiasos lett a meggyőződés, hogy az ipar és kereskedelem előmozdítása sürgetően szükséges az ország haladása érdekében, nem volt talalható történelmi társadalmi réteg, mely eonék a gondolatnak a befogadására és megvalósítására fogékony lett volna. Nálunk nem volt thiers étel, mint a nyugati országokban, csak egy nemet eredetű nyárspolgárság, mely éppen olyan akáimátlan volt a gazdasági fejlődés előmozdítására, mint az állam és a nemzet általánosítása s általában az újkor eszméinek diadalrajutatóára. Talalunk utat a Szegő Gyula Jaszi Ozkarnak (A nemzet államok kialakulása és a nemzetiségek kérdése, 1912—1922. sz. 107. l.) ama doctriénér, idegenszori és vagban adítására, mintha a városok lettek volna az onkor 130 évben Magyarország-erleumi és anyagi műveltségének leteteményesei s mintha a magyarság összes politikai, nemzeti-égi, szociális és kultúra is törekvései a városokból indultak volna el. Ez a nemzeti feladat bizony nem a városi polgárságnak, hanem annak az osztálynak vanait terhelte, mely az ősi magyar tersegeken az adott időpontban egyedül rendelkezett vagyoni jövellet, anyagi és szellemi függetlenséggel, egységes és egyetemes műveltséggel. És ez az osztály a középemesség volt. Ez meg is felelt emitt ut nehéz feladatának, de mar arra nem mutatott sem hajlandóságot, sem képességet, hogy az ország közgazdasági fejlesztésének súlyos problémáit is megoldja. Minthogy tehát a nemesség nem vállalkozott erre a feladatra, a nemet eredetű nyárspolgárság és a parasztság pedig képtelen volt arra és irtozott is minden újítástól s mivel végre a cipőcserék és örmények mihiyt meggazdagodtak, abbahajytak a faradságos és kockázatos kereskedést, nem volt az országban más réteg, mint a zsidóság, mely a vállalkozási kedvet, készütséget és szívósságot követelő kereskedelmi foglalkozásra alkalmas lett volna.

Köszönetnyilvánítás.
 Mindazon jó rokonok, ismerősök és jóbarátok, akik felejtethetlen jó férjem, illetve édesapám

Bodorkos István
 temetésén megjelentek, ravatalára koszorut vagy csokrot helyeztek, nagy bánatunkban vigasztaltak, különösen pedig vasutas karlarsai, akik a temetésen zászlójuk alatt testületileg jelentek meg, fogadják megtört szívünk hálas köszönetét.
 A gyászoló család.

Kertész
 haszonbérbe adó és azonnal átvehető. **Cím a k. adóban.**
 Az összes iskolákban **használandó tankönyvek** író- és rajzszeretek nagy választékban kaphatók **Dinkrege Nándor** könyvkereskedésében.
 N e m e t nyelvet tanulhat **új rendszer szerint, kiváló eredménnyel.**
Cím megtuonato a kiadoban

rendbeh-velőjének
 Vargha és Köny József tanácsért i Könyvvis
 Vállal: rendbehözöt petes és
 Lapunk
 Uj
 10% ki- iukból (az
 e'Gad- bel. Teki- szoba e- h- Park- szemb- o'de
 Slaj
 kés- szór- Ko
 UJRA A há- met, (közési- re)
 Irta: Dr
 II. kiadás. - Megru
 dor ala 1930/31
 E
 Celd- szám alau- és a szük- nal eladó. ben érdekl- et,
 Laka- 00
 kifogástala- vaskapul, rendszer- vagy javít-
 Ki ni- lakatos i Vidéki m